

Ο τίτλος του τρίτου κατά σειρά μυθιστορήματος του Αμερικανού Αντονι Ντορ (βραβείο Πούλιτζερ Μυθοπλασίας 2015 για το *Όλο το φως που δεν μπορούμε να δούμε*, εκδόσεις Πατάκη 2016) κλείνει το μάτι στον Αριστοφάνη που έπλασε την πόλη των πουλιών στους *Ορνίθες* και την ονόμασε *Νεφέλοκοκκυγία*.

Στη δική του *Νεφέλοκοκκυγία* ο Ντορ εξερευνά το φάσμα των διαφορετικών εννοιών που κουβαλά η λέξη στο ταξίδι της μέσα στον χρόνο· η «*Νεφέλοκοκκυγία*» συμβολίζει αφενός έναν ονειρικό κόσμο όπου δεν έχουν θέση ο πόνος και η φθορά και αφετέρου λειτουργεί ως μια ουτοπία στην οποία βασιλεύει η Φαντασία που ενίοτε αγγίζει τα όρια του Παραλόγου.

Η αφήγηση κινείται σε τρία διαφορετικά χρονικά επίπεδα: το παρελθόν, το παρόν και το μέλλον. Ο Ντορ υφαίνει επιδέξια πέντε διακριτά αφηγηματικά νήματα ξεδιπλώνοντας τις ζωές ισάριθμων χαρακτήρων. Ο συνδεδετικός κρίκος όλων είναι μια επινοημένη «*Νεφέλοκοκκυγία*», ένα εγκλωβισμένο μυθιστόρημα που αποδίδεται στον αρχαίο Έλληνα μυθιστοριογράφο Αντώνιο Διογένη. Το κείμενο του Διογένη συνομιλεί με τον *Χρυσό όνο*, τη γνωστή διήγηση του Απουλίου, και εξιστορεί τα ταξίδια του Αίθωνα, ενός βοσκού που αναζητά μια ουτοπία στα σύννεφα όπως ο αριστοφανικός Πεισθέταιρος. Το χειρόγραφο της *Νεφέλοκοκκυγίας* διασώζεται ως εκ θαύματος μέσα από μια εκπληκτική σκυταλοδρομία που διατρέχει αρκετούς αιώνες και διαπλέκει με ευρηματικό τρόπο τις επιμέρους αφηγήσεις.

Ο συγγραφέας ζευγαρώνει με μαεστρία τους χαρακτήρες που κινούνται στο ίδιο χρονικό επίπεδο. Στην Κωνσταντινούπολη του δέκατου πέμπτου αιώνα συναντάμε την Άννα, μια μαθητευόμενη κεντήστρα που πείθει τον έμπειρο δάσκαλο Λικίνιο να τη μάθει να διαβάσει. Την ίδια περίπου εποχή μεγαλώνει στη βουλγαρική Ροδόπη ο Ομίρ με τη βαθιά ουλή στο πρόσωπο. Η Άννα μελετά με τον Λικίνιο την «*Οδύσσεια*» και λογής λογής μύθους της αρχαίας γραμματείας· ο Ομίρ τρέφεται με τα παραμύθια που του διηγείται ο παππούς του. Οι μοίρες τους θα αναβούν απάντηχα όταν η Πόλη πέφτει στα χέρια του Πορθητή και οι οθωμανικές στρατιές σπέρνουν τον όλεθρο αφανίζοντας ανθρώπους καθώς και πολύτιμα βιβλία. Τα λόγια του Λικίνιου δίνουν κουρά-

Αντονι Ντορ

Ενας ύμνος στους βιβλιοθηκάρους του κόσμου

ΤΗΣ ΣΤΑΥΡΙΝΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ

γιο στην Άννα, που σαν θηλυκός Νώε αναλαμβάνει μια σημαντική αποστολή:

«Όμως τα βιβλία, όπως και οι άνθρωποι, πεθαίνουν. Πεθαίνουν στις φωτιές ή στις πλημμύρες, και τρώνε τα ζούδια ή γίνονται βορά του κάθε τυράννου. Αν δεν τα φυλάξει κανείς, φεύγουν από τούτο τον κόσμο. Κι όταν ένα βιβλίο φύγει από τούτο τον κόσμο, η μνήμη πεθαίνει έναν δεύτερο θάνατο».

Στο παρόν, στο Λέικπορτ του Αϊνταχο, συναντάμε τον Σέιμουρ που πάσχει από κάποια μορφή αυτισμού και βρίσκει καταφύγιο στη φύση. Ο Σέιμουρ, εξοργισμένος με την καταστροφή του κοντινού του δάσους, αναλαμβάνει τον ρόλο του βομβιστή τιμωρού. Το σκοτεινό μονοπάτι της εκδίκησης τον οδηγεί στη δημοτική βιβλιοθήκη όπου ο ηλικιωμένος Ζίνο, ένας πρώην αιχμάλωτος του πολέμου

της Κορέας, σώζει με αυταπάρνηση πέντε αθώα παιδιά με τα οποία ετοιμάζει μια παράσταση βασισμένη στο διασωθέν κείμενο του Αντώνιου Διογένη.

Στο όχι και τόσο μακρινό μέλλον τοποθετεί ο Ντορ την ιστορία της δεκαετήχρονης Κόνστανς που ζει σε μια κάψουλα του διαστημικού σκάφους Αργος. Η Κόνστανς, έχοντας πρόσβαση σε μια ψηφιακή βιβλιοθήκη με μέτρητους τίτλους, ανακαλύπτει τη μετάφραση των αποσπασμάτων της σπαραγματικής *Νεφέλοκοκκυγίας* σε μετάφραση του Ζίνο.

Η *Νεφέλοκοκκυγία* είναι ένα φιλόδοξο μυθιστόρημα φαντασίας που αναδεικνύει το πλήθος συσχετισμών μεταξύ διαφορετικών χρονοτόπων και διακειμένων συνδυάζοντας αριστοτεχνικά τα μυθοπλαστικά και τα ρεαλιστικά στοιχεία. Μέσα από τους άρτια

Η Νεφέλοκοκκυγία είναι ένα φιλόδοξο μυθιστόρημα φαντασίας που αναδεικνύει το πλήθος συσχετισμών μεταξύ διαφορετικών χρονοτόπων και διακειμένων συνδυάζοντας αριστοτεχνικά τα μυθοπλαστικά και τα ρεαλιστικά στοιχεία. Μέσα από τους άρτια σκιαγραφημένους χαρακτήρες ο Ντορ διυλίζει την ανθρώπινη εμπειρία, αναδεικνύοντας τη βαθιά σύνδεση της κάθε γενιάς με τους προγόνους και τους απογόνους της μέσα από τις ιστορίες

σκιαγραφημένους χαρακτήρες ο Ντορ διυλίζει την ανθρώπινη εμπειρία, αναδεικνύοντας τη βαθιά σύνδεση της κάθε γενιάς με τους προγόνους και τους απογόνους της μέσα από τις ιστορίες. Η μυθοπλασία και ευρύτερα η λογοτεχνία είναι η πολύτιμη παρακαταθήκη που εξασφαλίζει τη μνήμη της ανθρωπότητας.

Το κείμενο του Ντορ είναι βαθιά ουμανιστικό· οι ήρωες βιώνουν την απώλεια, την ορφάνια, τον πόλεμο, τη βία, την αρρώστια και τη μοναξιά και αντιστέκονται μέσω της ανάγνωσης, μιας πράξης υπέρτατης αγάπης.

Τα παρακάτω λόγια του Λικίνιου προς την Άννα είναι χαρακτηριστικά: «Καταφύγιο» [...] «την ξέρεις αυτή τη λέξη; Απόγκιο. Ενα κείμενο -ένα βιβλίο- είναι τόπος καταφυγής για τις θύμψεις ανθρώπων που έζησαν άλλοτε. Ενας τρόπος να μη χάνεται η μνήμη αφότου η ψυχή συνεχίσει το ταξίδι της».

Στη *Νεφέλοκοκκυγία* το βιβλίο είναι το μόνο «φάρμακο» που μπορεί να θεραπεύσει την ταλαιπωρημένη ανθρωπότητα, να της χαρίσει ελπίδα και εν τέλει να τη σώσει.

ANTONY NTOΡ
Νεφέλοκοκκυγία
Μυθιστόρημα
Μετάφραση:
Μυρτώ Καλοφωλιά
Σελ. 692
ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗΣ, 2022